

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

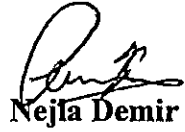
Sayı : 5765

Tarih : 30.05.2024

10/1431

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ekolojik yıkım, dünya genelinde iklim krizine neden olmakta ve bu kriz, kuraklık, aşırı yağışlar, sel, fırtınalar ve tsunamiler gibi çeşitli etkilerle kendini göstermektedir. Ormanlık alanların tahribi ile yağış dengesizlikleri artmakta, tarım arazileri yok olmakta ve ciddi gıda krizleri yaşanmaktadır. Bu durum, çevre ve sağlık hakkının ihlal edilmesine yol açmaktadır. Altın arama ve ayrıştırma işlemleri siyanürle yapılan madenlerin ruhsatları iptal edilmelidir. Ekolojik yıkımın neden olduğu iklim krizi ve bunun ülke üzerindeki etkilerinin araştırılması, bu yıkıma karşı alınacak önlemlerin belirlenmesi, Ağrı Diyadin ilçesine bağlı Mollakara köyünde siyanürle altın arama faaliyetinin yaratacağı tahribatın tespiti ve incelenmesi amacıyla bir Araştırma Komisyonu kurulmasını ve bu hususta Anayasa'nın 98'inci İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

Nejla Demir

Ağrı Milletvekili

GEREKÇE

Hükümetin maden ve enerji politikaları, ekolojik yıkımı ülkede yaygınlaştırmaktadır. Su kaynakları, ormanlar ve tarım arazileri, yerel ve yabancı sermaye gruplarına pazarlanmakta; maden, enerji santralleri, yat limanı ve kıyı dolgu projeleri ile yaşam alanları, arkeolojik bölgeler ve geçim kaynağı olan tarım alanları yok edilmektedir.

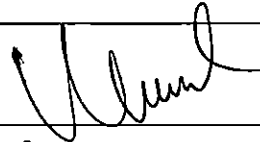
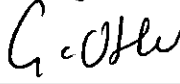
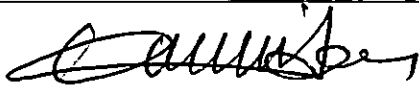
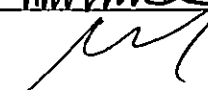
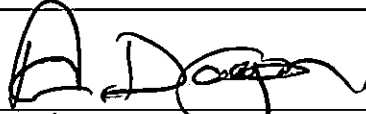
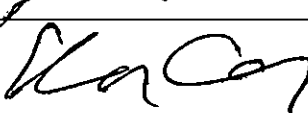
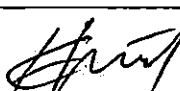
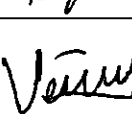
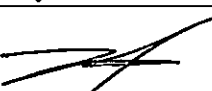
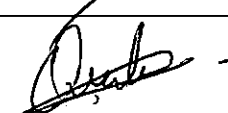
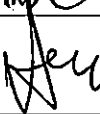
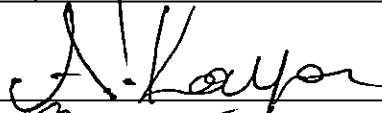
Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, afet riskli alanlar ile rezerv alanlar arasındaki ayrımı ortadan kaldırarak, acele kamulaştırma kararları ile mülkiyet hakkını gasp etmektedir. Deprem sonrası çıkarılan 126 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile ormanlık ve mera alanları imara açılmıştır. Bu bağlamda, çevresel değerlendirme raporlarının rant amacı gütmeyen kurumlarca yapılması ve TMMOB tarafından değerlendirilmesi gerekmektedir. Ormanlık alanların orman arazisi vasfından çıkarılması engellenmelidir. Sağlıklı bir çevrede yaşama hakkına istinaden, tarım ve sulak alanlara yakın kurulan madenlerin ruhsatları iptal edilmelidir. Mülkiyet, barınma ve sağlıklı bir çevrede yaşam haklarını gözetmeyen her türlü ekolojik ihlal, insan hakları ihlalidir.

Kürtlerin çoğunlukta olduğu illerde güvenlik gerekçesiyle yapılan ağaç kesimleri ve baraj inşaatları, bölgenin suya erişim hakkını gasp etmektedir. Bölge kentlerinde 1990'larda köy yakmalarıyla başlayan insansızlaştırma politikası, ekolojik yıkımın araç olarak kullanılması ile sürmektedir. Barajlar, özel güvenlik bölgeleri, yangınlar, üretimin sınırlandırılması ve sınır duvarları ile bölge zorunlu göçe maruz bırakılmaktadır. 2009 yılından itibaren Hakkâri ve Şırnak'ta "güvenlik barajları" inşa edilmeye başlanmıştır. Bu barajlar, DSİ'nin 2007 yılı faaliyet raporunda, sınır güvenliği sebebiyle yatırım programına alınan su şişirme bentleri olarak belirtilmiştir. Orman kıyımı yaşanan bölgelerde yeni karakol ve kalekollar inşa edilmekte, bu yapılar için yollar yapılırken ağaç kesimleri yapılmaktadır. Ekolojik yıkım, sistematik olarak talan politikalarının bir aracı haline getirilmektedir.

Ağrı Diyadin ilçesine bağlı Mollakara köyünde, Koza Altın İşletmeleri A.Ş.'ye "altın ve gümüş projesi" için ruhsat verilmiş, 4 altın madeni için 37 hektarlık alan ruhsatlandırılmıştır. Bu, Ağrı'nın yüzölçümünün yaklaşık yüzde 5'ine tekabül etmektedir. Aynı firma, Van ve Ağrı'da toplam 16 farklı bölgede maden ruhsatı ve 210 noktada sondaj izni almıştır. ÇED raporuna göre, bu bölgede 9218 bitki, 16 sürüngen ve 67 kuş türü bulunmaktadır. Bunlardan 7 bitki türü endemik, 3'ü ise nadir bulunmaktadır. Ayrıca, bölgede tespit edilen 16 sürüngen türü Dünya Doğa ve Doğal Kaynakları Koruma Birliği (IUCN) ve Bern Sözleşmesi'ne göre korunması gereken türler arasındadır. 67 kuş türünden 33'ü nesli tehlike altında olan kategoridedir. Altın arama ve ayırıştırma işlemlerinin siyanürle yapılacak olması nedeniyle, başta insanlar olmak üzere tüm canlılar olumsuz etkilenecektir. Ağrı merkeze bağlı Mîrenga köyünde ise 2,5 hektarlık alanda kum ocağı ve kırma, eleme, yıkama tesisi için "ÇED gerekli değil" kararı verilmiştir. Bu taş ocağı sahası, sulı tarım alanında yer almaktadır.

Tüm bu tespitler ışığında, ekolojik değerlendirme raporlarının bağımsız uzmanlarca yapılması, ormanlık alanların korunması ve tarım alanlarına yakın madenlerin ruhsatlarının iptal edilmesi gerekmektedir. Ekolojik yıkım, temel insan hakları ihlallerine yol açmaktadır ve temel haklar ayrılmaz bir bütündür.

Ekolojik yıkımın neden olduğu iklim krizi ve bunun ülke üzerindeki etkilerinin araştırılması, bu yıkıma karşı alınacak önlemlerin belirlenmesi, Ağrı Diyadin ilçesine bağlı Mollakara köyünde siyanürle altın arama faaliyetinin yaratacağı tahribatın tespiti ve incelenmesi amacıyla bir Araştırma Komisyonu kurulmasını ve Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

1	MERAL DANIŞ BEŞTAŞ	ERZURUM	
2	ÇİÇEK OTLU	İSTANBUL	
3	MAHMUT DİNDAR	VAN	
5	HALİDE TÜRKOĞLU	DİYARBAKIR	
6	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
7	ÖZGÜL SAKİ	İSTANBUL	
8	AYŞEGÜL DOĞAN	ŞIRNAK	
9	MEHMET RÜŞTÜ TIRYAKİ	BATMAN	
10	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	
11	KAMURAN TANHAN	MARDİN	
12	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	
13	SEVİLAY ÇELENK ÖZEN	DİYARBAKIR	
14	YILMAZ HUN	IĞDIR	
15	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	
16	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
17	ALİ BOZAN	MERSİN	
18	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
19	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
20	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	